

BALTIC RESEARCH INSTITUTE
OF TRANSFORMATION ECONOMIC AREA

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
**FROM THE BALTIC TO THE BLACK SEA:
THE FORMATION OF MODERN ECONOMIC AREA**

August 19th, 2017

Proceedings of the Conference

**Riga
2017**

Organising Committee

Meelis Kitsing	Associate Professor, Dr. of Economics, Head of Centre for Free Economic Thought, Baltic Research Institute of Transformation Economic Area, Riga, Latvia;
Bernd Süßmuth	Professor, Dr. of Economics, Head of Institute of Empirical Economic Research;
Bogoyavlenska Yuliya	PhD, Assistant Professor in Economy, Department of Personnel Management and Labour Economics Zhytomyr State Technological University, Ukraine;
Andrzej Pawlik	dr. hab., Professor Head of the Institute for Entrepreneurship and Innovation, State University of Jan Kochanowski, Poland;
Ekaterine Natsvlishvili	Associate Professor, Dr. of Economics, Faculty of Business, Consultant of VET Project, National Center of Educational Quality Enhancement, Sulkhani-Saba Orbeliani Teaching University, Tbilisi, Georgia;
Galina Ulian	Professor, Dr. of Economics, Dean of Faculty of Economic Sciences, State University of Moldova;
Jan Žukovskis	Associate Prof., Dr. of Economics, Head of Business and Rural Development Management Institute, Aleksandras Stulginskis University, Kaunas, Lithuania;
Shaposhnykov Kostyantyn	Professor, Dr. of Economics, Head of Black Sea Research Institute of Economy and Innovation, Ukraine;
Yuliana Dragalin	PhD, Dr. of Economics, Associate Professor, Dean of Faculty of Economic Sciences, Free International University, Moldova;
Olga Chwiej	Associate Professor, Dr. of Economics, freelancer scientist, Poland.ternational University, Moldova.

International Scientific Conference From the Baltic to the Black Sea: the Formation of Modern Economic Area: Conference Proceedings, August 19th, 2017. Riga, Latvia: Baltija Publishing. 196 pages.

CONTENTS

ECONOMIC THEORY: FROM POLITICAL ECONOMY TO INSTITUTIONALISM

Мартин О. М., Гринчишин Н. М.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО СУТІ ДЕФІНІЦІЇ «ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА» 1

Radionov Yu. D.

THE SIGNIFICANCE OF INSTITUTIONALISM

IN THE TRANSFORMATION OF THE BUDGET AND BUDGETARY RELATIONS

IN THE ECONOMIC SYSTEM..... 4

THE INTERNATIONALIZATION OF THE ECONOMY: INTERNATIONAL TRADE AND ECONOMIC RELATIONS

Білик Р. С.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ

І ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ..... 7

Гонак І. М.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ САНКЦІЙ ЯК ВИЯВ ПРАГМАТИЧНОГО

ПРОТЕКЦІОНІЗМУ США В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ ІНТЕНСИВНОСТІ

ЕКОНОМІЧНОГО СУПЕРНИЦТВА НА СВІТОВОМУ

СИРОВИННОМУ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОМУ РИНКУ 10

Kalyuzhna N. G.

THE ROLE OF GRAVITATION MODELING IN ANALYSIS OF THE PERSPECTIVES

OF UKRAINE'S EUROPEAN TRADE INTEGRATION 12

Колінець Л. Б.

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ У КРАЇНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ..... 15

Курило О. В.

НАПРЯМИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС

В СУЧАСНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРІ..... 16

Лазебна І. В.

ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ НА РОЗВИТОК

ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЧЛЕНСТВА В СОТ 18

Ніконенко У. М.

ПРИЧИНИ ЗНИЖЕННЯ ТА СПОСОБИ СТИМУЛЮВАННЯ

ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ КРАЇН З РИНКОМ,

ЩО ФОРМУЄТЬСЯ І КРАЇН, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ 21

Туніцька Ю. М.

ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО

РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ЄС..... 24

Shymanska K. V.

LINKS BETWEEN THE ECONOMIC CYCLE STAGES IN ORIGIN COUNTRY

AND MIGRANTS' ADAPTATION PROCESS IN THE DESTINATION COUNTRY 26

ECONOMICS AND MANAGEMENT OF NATIONAL ECONOMY TRANSFORMATION

Pawel Dziekański

EVALUATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT ON EXAMPLE
THE COMMUNE OF ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP..... 30

Babych M. M.

FOOD SECURITY OF STATE: ESSENCE, STRUCTURE
AND FEATURES OF ITS SUPPLY ON DIFFERENT LEVELS 33

Белоус Л. Б., Дикань В. В.

ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОЕ ПАРТНЕРСТВО
КАК СПОСОБ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В ЭКОНОМИКУ УКРАИНЫ..... 37

Галинська Ю. В.

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗРОБКИ «СТРАТЕГІЧНОГО НАБОРУ»
ЩОДО РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ
У В СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ 39

Гаркушенко О. М.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРИНЦИПІВ БУДОВИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ
ПРИ ПЕРЕХОДІ ДО SMART-ПРОМИСЛОВОСТІ 41

Жарікова О. Б., Пащенко О. В.

АДАПТАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ МОЛОКА
ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ВИМОГ 44

Піпа А. О.

MATHEMATICAL FORMALIZATION AS THE METHOD
TO IMPROVE EVALUATION OF STATE ADJUSTMENT
OF INVESTMENT PROCESS IN UKRAINE..... 48

Калиневич Г. М.

РЕГУЛЯТОРНІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ
В СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ 51

Карпенко О. О., Зорька О. В., Яшина К. В.

ЦЕНТРИ ТРАНСФЕРУ ЗНАНЬ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ 54

Диденко Л. В., Кондрашова-Диденко В. И.

ГЛОБАЛИЗИРОВАНИЕ: АКТОРНЫЕ ИГРЫ..... 56

Корнєєва Ю. В.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ
ДО ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА..... 59

Миронов Ю. Б.

СПЕЦИАЛЬНЫЕ ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННЫЕ ЗОНЫ:
УПРАВЛЕНЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ СОЗДАНИЯ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ 63

Нижник І. О.

ЗНАЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР
ТА ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ГАЛУЗІ 65

Пархоменко Л. А., Казанін Д. С.

ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ 68

Савіцька С. І.

РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ
УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ..... 71

ENTERPRISE, TRADE AND BUSINESS CULTURE

Петришин Л. П.

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У РІЗНИХ ЕКОНОМІЧНИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ 74

Khmurowa V. V., Yatsyshyna K. V.

EVALUATION FACTORS AFFECTING BUSINESS IN MODERN SOCIETY 77

BUSINESS ENTERPRISES AND CORPORATE GOVERNANCE: CONTEMPORARY TRANSFORMATION PROCESSES

Гринчук О. Д.

ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДОВИХ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ..... 80

Kuznetsova M. O.

INEQUALITY OF OPPORTUNITIES IN SCOPE OF SUSTAINABLE BUSINESS DEVELOPMENT 83

Riznyk D. V.

INTRINSIC MOTIVATION AS KEY ELEMENT FOR IMPROVING PERSONNEL PERFORMANCE AT SANATORIUM-RESORT COMPLEX..... 84

Тарабан К. С.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ НА МАШИНОБУДІВНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ТА ЙОГО ЛОГІСТИЗАЦІЯ..... 86

Цвігун Т. В.

ОБ'ЄКТИВНО-СУБ'ЄКТИВНА ПРИРОДА РИЗИКУ В ЕКОНОМІЦІ..... 89

INTELLECTUAL RESOURCES OF ECONOMY: PROBLEMS OF REPRODUCTION OF THE HUMAN CAPITAL

Антохов А. А.

МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ 92

Кужель Е. В.

РОЛЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСАХ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА..... 95

PROBLEMS OF MANAGEMENT AND MARKETING IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Близнюк Т. П.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧІВ УНІВЕРСИТЕТУ: ЦІННІСНИЙ ПІДХІД..... 98

Бучинська О. В.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДІЛОВОГО ПАБЛІСІТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ..... 101

Євась Т. В., Жукова О. А.

ОСНОВНІ ЧИННИКИ, АСПЕКТИ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ..... 104

Ковтуненко К. В., Ковтуненко Ю.В. СТРАТЕГІЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ	106
Мандич О. В., Науменко А. О., Науменко І. В. СТРАТЕГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....	109
MODERN FEATURES OF AREAS AND CROSS-BORDER COOPERATION	
Давиденко І. В. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КРУЇЗНОГО ТУРИЗМУ В МІСТІ ОДЕСА	112
ENVIRONMENTAL ECONOMICS AND CURRENT ENVIRONMENTAL ISSUES	
Гавришок Б. Б., Сивий М. Я. РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ТА ГОСПОДАРСЬКА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ПРИРОДО-ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ ПОДІЛЬСЬКИХ ТОВТР.....	115
Гуцуляк Ю. Д., Нестеренко Г. Б. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ У РЕСПУБЛІЦІ БІЛОРУСЬ	118
DEMOGRAPHIC, SOCIAL ECONOMICS AND POLITICS IN A GLOBALIZED MARKET WORK	
Bogush L. G. PROBLEMS OF FUNCTIONING OF BASIC CULTURAL AND ENTERTAINMENT INFRASTRUCTURE IN UKRAINE	121
Ільєнко А. В. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ	124
Kalnytska M. A. COMPARATIVE SOCIAL POLICY IN UKRAINE AND JAPAN AS A FACTOR IN THE EMERGENCE OF AN INNOVATIVE ECONOMY	127
Фролова О. Г. ПРО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ У СОЦІАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ І ПОЛІТИЦІ Й ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ І МОДЕЛЮВАННЯ.....	130
ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT: NATIONAL CHARACTERISTICS AND GLOBAL TRENDS	
Витренко Е. В. МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОЦЕССА ЦЕНООБРАЗОВАНИЯ НА ОСНОВЕ КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ.....	134
Закревська О. Ю., Галак К. І. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI ІЗ СОЦІАЛЬНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БІЗНЕСУ	137
Княшко О. М. ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI	139

Костюк Б. В. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОДАТКОВОГО АУДИТУ ОРГАНАМИ ДФС	142
Рак Г. В. КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	145
Суліменко Л. А., Киян А. В. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМИ ВИТРАТАМИ	148
Табахарнюк М. О. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ АУДИТ В УГОДАХ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ.....	151
FINANCE, INSURANCE AND STOCK EXCHANGES: INNOVATIVE INVESTMENT STRATEGIES	
Волкова О. Г. ДЕЯКІ ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	153
Корніяка О. В. ФАКТОРИ ТА УМОВИ ПОШИРЕННЯ ФІНАНСОВИХ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ.....	156
Кузьмук І. Я. ПОШИРЕННЯ КРИПТОВАЛЮТ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА ЗАГРОЗ.....	159
Луценко І. С. РОЛЬ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ	161
Осадець О. М., Швець Н. Р. ЗАСТОСУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ В ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ.....	164
Petrushka O. V. ESTIMATION OF THE EFFICIENCY OF BUDGET INVESTMENT IN CONDITIONS OF MARKET TRANSFORMATIONS.....	166
Тімошенко Н. М. ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ НА РИНКУ ДЕРЖАВНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ	168
Sholoiko A. S. CHARACTERISTIC OF REINSURANCE INTERMEDIARIES	171
Shuliuk B. S. ECONOMIC ASSESSMENT AND PERSPECTIVE FOR BUDGET PROJECTION DEVELOPMENT IN UKRAINE	172
Ямборко Г. А. ВИЗНАННЯ ТА АНАЛІЗ ДОХОДІВ: СУЧАСНЕ ОНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ..	175

враховуючи фактори глобалізаційного характеру. Зокрема, на фоні прискорення інтеграційних процесів, формування нових глобалізаційних структур з'являється новий вид менеджменту – глобалізаційний, який стимулює розвиток нових концептуальних понять, методологічних підходів і прикладних реалізаційних методик [2, с. 68].

Отже, сучасні зміни в умовах функціонування українських підприємств призводять до трансформацій у системі менеджменту, до появи нових завдань і механізмів управління з метою їх пристосування до нових геоекономічних реалій.

Література:

1. Воронкова В.Г., Андрюкайтене Р., Максименюк М.Ю., Нікітенко В.О. Формування концепції гуманістичного менеджменту та її вплив на розвиток людського потенціалу в умовах глобалізації та євроінтеграції / В.Г. Воронкова, Р. Андрюкайтене, М.Ю. Максименюк, В.О. Нікітенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – № 65. – С. 13–26.
2. Захарчин Р.М. Особливості та стратегічні завдання сучасного менеджменту організацій / Р.М. Захарчин // Науковий вісник Херсонського державного університету.– 2015. – Випуск № 14. – Ч.2. – С. 66–68.
3. Сторожилова У.Л. Розвиток сучасного менеджменту в Україні / У.Л. Сторожилова, Д.Г. Йолкин // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2013. – № 4(24). – С. 44–54.
4. Фірма в умовах глобальної нестабільності: виклики, можливості та ризики нової економіки: [монографія] / В.А. Вергун, О.І. Ступницький, І.І. Черленяк; за заг. ред. д-ра держ. упр. І.І. Черленяка. – Ужгород: Аутдор-Шарк, 2015. – 460 с.

Ковтуненко К. В., д.е.н., доцент,

Ковтуненко Ю. В., к.е.н.,

*Одеський національний політехнічний університет
м. Одеса, Україна*

СТРАТЕГІЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ

Розробка стратегії диверсифікації діяльності промислових підприємств супроводжується методичним забезпеченням по реалізації обраної ідеї. Існує ряд методичних підходів, розроблених як зарубіжними, так і вітчизняними вченими. Одним з основних «ідеологів» розвитку диверсифікації є М. Портер [1], який висловлював думку, що перед початком проведення диверсифікації цей процес повинен пройти 3 етапи, суть яких полягає у визначенні привабливості галузі, яка обрана.

На першому етапі визначається привабливість структур, або потенціал для того, щоб стати привабливою. Наступним етапом є визначення вартості реалізації проекту диверсифікації. Золотим правилом в цьому випадку є те, що витрати входження в нову галузь повинні бути виправдані майбутніми доходами.

І третім етапом є визначення рівня додаткової вигоди. При здійсненні диверсифікації необхідно збільшити позитивні результати за всіма тестами. В.Г. Андрійчук зазначає, що оцінка впливу диверсифікації діяльності на

кінцеві результати вимагає обґрунтованого виміру її рівня. Для цього використовуються такі показники, як абсолютний рівень диверсифікації та інтегральний показник диверсифікації виробництва [2]. Для оцінки за першим критерієм потрібно визначити загальну кількість галузей, технологічно пов'язані між собою на стадії виробництва продукції кінцевого використання. При цьому, з метою більш повного характеру диверсифікації, доцільно виділити кількість галузей і їх питома вага в основному виробництві, вертикально інтегрованих але не інтегрованих галузей. Методика його визначення передбачає ділення кількості галузей певної групи на загальну кількість галузей підприємства. При цьому в розрахунок приймаються тільки ті галузі, продукція яких є товарною. Методика розрахунку другого критерію полягає в проведенні комплексної оцінки кількості галузей і їх місця в формуванні грошового доходу підприємства.

На сьогодні серед вчених не існує єдиної думки щодо єдиної системи оцінки рівня диверсифікації діяльності як в загальному, так і по відношенню до конкретного показника, який би міг комплексно визначити рівень диверсифікації діяльності підприємства. Наведемо два з них, які є найбільш прийнятними в контексті даного дослідження. Перший заснований на використанні формули Херфінделя-Хіршмана.

В основі визначення іншого показника лежить методика розрахунку, використовуваної при визначенні коефіцієнта зосередженості галузей.

Отже, при розробці стратегії виробничої діяльності промислового підприємства повинні враховувати всі позитиви і негативи диверсифікації. На нашу думку, обов'язково необхідно визначити можливі ризики, пов'язані з порушенням фінансової стабільності в результаті порушення стійкого співвідношення галузей.

Ряд вчених вказують на те, що підприємства різних галузей економіки в умовах глобалізації світової економіки, пов'язаної з взаємопроникненням технологій та капіталів, проводять диверсифікацію власної господарсько фінансової діяльності. Диверсифікація є найбільш поширеним способом розвитку підприємства, яка полягає в освоєнні виробництва нових товарів, товарних ринків, а також видів послуг, що включає не просто диверсифікацію товарних груп, але й поширення підприємницької діяльності на нові, не пов'язані з основними видами діяльності підприємства [2-4].

Для багатьох вітчизняних промислових підприємств диверсифікація діяльності є пріоритетним напрямком їх стратегічного розвитку. На нашу думку, при розробці стратегії розвитку диверсифікації важливою складовою є визначення методики оцінки її ефективності. На ефективність диверсифікації діяльності впливає вибір товарів, робіт і послуг, які користуються попитом на ринку і можуть забезпечити підвищення конкурентного рівня промислового підприємства.

У цьому контексті виникає питання розробки і використання методики аналізу та оцінки результатів диверсифікації діяльності. Дана методика повинна охоплювати всі складові діяльності підприємства та стадії його розвитку. Особливу увагу при цьому повинно надаватися окупності залучених додаткових коштів. Вона повинна бути інформативною і зрозумілою для всіх учасників проекту. Об'єктивно вважати економічно ефективним той результат диверсифікації діяльності, при якому дисконтовані доходи перевищують витрати на їх досягнення і зберігають позитивний результат протягом

досліджуваного періоду. Вважаємо, що в умовах реалізації обраної стратегії всі учасники проекту зможуть отримати очікуваний прибуток.

Модель для визначення часток учасників проекту диверсифікації визначається наступним чином [5]:

$$KI + КП = ЗК \quad (1)$$

$$ПІ + ПП = ЗП \quad (2)$$

$$ПІ \div KI > НПІ \quad (3)$$

$$ПП \div КП > Нпк \quad (4)$$

де КІ – капітал інвестора; КП – капітал підприємства; ЗК – загальний капітал, призначений для здійснення диверсифікації бізнесу; ПІ – прибуток інвестора; ПП – прибуток підприємства; ЗП – загальний прибуток, що підлягає розподілу між учасниками проекту диверсифікації бізнесу; НПІ – норма прибутку капіталу інвестора; Нпк – норма прибутку капіталу.

Дана система показників дає можливість оцінити ефективність інвестицій з проведення диверсифікації як з власного, так і залученого капіталу. Ця оцінка проводиться з урахуванням не тільки всього авансованого капіталу, але і зворотному її частини.

Підсумовуючи розглянуті методичні підходи економічної оцінки диверсифікації діяльності підприємств слід наголосити на необхідності їх системного застосування. Важливим елементом цієї системи є запропонований методичний підхід, який дозволяє оцінити соціально-економічні перспективи і наслідки реалізації проекту диверсифікації.

Литература:

1. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов/ Майкл Е. Портер; Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 454 с.
2. Ковтуненко К.В. Стратегія диверсифікації: поняття, види та фактори вибору / К.В. Ковтуненко, Ю.В. Ковтуненко, М.Р. Партика // Економіка. Фінанси. Право. – 2016. – 12/3'2016 – С. 22-27
3. Ковтуненко К.В. Диверсифікація діяльності виробничого підприємства в умовах глобалізаційних змін / К.В. Ковтуненко, Р.М. Сапожніков // Бізнес Інформ. – 2016. – № 9. – С. 153–158.
4. Ковтуненко Ю.В. Стратегія диверсифікації діяльності підприємств в системі стратегічного управління (С. 378-391) у кол. монографії «Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти»: монографія Вип. 2 / за ред. д.е.н., доц. К.В. Ковтуненко. – Херсон: Грінв Д.С., 2017. – 906 с.
5. Милованов Є. Стратегія диверсифікації – основа фінансової устойчивості многопрофільного підприємства / Є. Милованов // Проблеми теорії і практики управління. – 2006. – № 10. – С. 83–85